

Druhý sitcom
Stará rodina

V hale sedí v křesle ALFRÉDA a kouří. VALDEMAR nervózně přechází od stěny ke stěně, pošubává zápěstím s hodinkami, upravuje si na nich řemínek, pak je ale sundá a strčí do kapsy. Později KLAUDIE a po ní VIKTOR.

VALDEMAR Kde vězí tak dlouho?

ALFRÉDA Co chvíli tu musí být!

VALDEMAR Nemyslím Františku... Myslím tu, však víš!

ALFRÉDA Klaudii? Ta už sotva přijde.

VALDEMAR Proč by nepřišla? Přece nás tady nenechá sedět na sucho?

ALFRÉDA Nedala bych ti ani sušenku, kdybys mi řekl polovinu z toho, cos řekl jí...

VALDEMAR Ukradla nám otce –

ALFRÉDA Nebud' malý kluk, Valdemare... Ukradl se sám!

VALDEMAR A teď ho pro změnu zasklila!

ALFRÉDA Ale co, vždycky byl tak trochu „zasklený“...

VALDEMAR Bylo to těžké, bez otce, to musíš uznat...

ALFRÉDA Mně naopak připadalo všechno lehčí! Věci se zjednodušily!

VALDEMAR Protože tě přepadla puberta a máma tě neuměla zkrotit, to je celé!

ALFRÉDA Možná i celé... Kdo ví?

VALDEMAR Co tím zase chceš naznačit, sakra?

ALFRÉDA Já nic nenaznačuju... Mluvím přímo!

VALDEMAR Ano? Tak mi řekni, kdys měla prvního kluka –

ALFRÉDA Ve třinácti.

VALDEMAR Ale to nemyslím! Myslím – kdys o to přišla?

ALFRÉDA A o co, Valdemare? Já v životě přišla o hodně věcí!

VALDEMAR Víš co? Trhni si! Ani nejsem zvědavý na tvoje nechutné zpovědi...

ALFRÉDA Mně tenkrát dost chutnaly, to mi věř!

VALDEMAR *vytáhne z kapsy hodinky a upřeně na ně hledí. Pak překvapivě klidným tónem. To je taky jediné, co ti věřím. Připíná si hodinky na zápěstí. Johanka tuhle přitáhla domů takovou přišeru, plyšáka, a víš, co to bylo?*

ALFRÉDA Kovidáčka? Toho teď mají všechny děti!

VALDEMAR Ještě řekni, že se ti líbí?

ALFRÉDA Je roztomilý, jako každý plyšák!

VALDEMAR To tedy není! Je celý šedivý a trčí z něho rudé štětky...

ALFRÉDA Nejsou rudé...

VALDEMAR Ne? A jaké tedy?

ALFRÉDA Něžná terakota.

VALDEMAR Něžná terakota! Co to je, proboha?

ALFRÉDA To je něžná terakota.

VALDEMAR Něžnou terakotu bych zakázal...

ALFRÉDA Co ty bys nezakázal...

VALDEMAR Nebo ta písnička! Hraje Kovidanka –

ALFRÉDA Tobě to nepřipadá vtipné?

VALDEMAR Takhle prznit folklór?

ALFRÉDA *prozpěvuje si. Kdo ti ju vypere, když maměnku nemáš...*

VALDEMAR Přestaň! Mám z tebe husí kůži.

ALFRÉDA *pokračuje*. Já nemám ústenku, ale mám pálenku... *Přestane zpívat*. Víš co? S tím občerstvením nemusíme na nic čekat! *Jde ke komodě*. Je tady whisky, metaxa, rum, kirš a něco, co vypadá na slivovici.

VALDEMAR Ach, ten otcův moravský folklór!

ALFRÉDA Narodil se v Praze, ne?

VALDEMAR No ano, ale co si zpívají v Praze?

ALFRÉDA Beskyde, Beskyde?

VALDEMAR Kdybys raděj řekla, co dělat...

ALFRÉDA A co máš na mysli, Valdemare? Už ti mohu říkat normálně, Valdemare?

VALDEMAR Ale jo, klidně...

ALFRÉDA Tak, Valdiku –

VALDEMAR Víš co? Raději ne!

ALFRÉDA Ale Jana ti říká Valdiku?

VALDEMAR Jana, to je něco jiného...

ALFRÉDA Ale společné geny máš se mnou?

VALDEMAR No, právě! Jenže Jana – je hodná, abys věděla!

ALFRÉDA Já snad ne, Valdiku?

VALDEMAR Hele, raděj řekni, co hodláš dělat –

ALFRÉDA Co by? Dám si whisky! A ty?

VALDEMAR Mně je to jedno...

ALFRÉDA Slivovici?

VALDEMAR Ne, proboha, raději griotku!

ALFRÉDA Nebo rum? Je pravý, přímo z Božkova!

VALDEMAR Ne, dej mi griotku.

ALFRÉDA Ale je to ta lepší sorta za čtyři stovky!

VALDEMAR Ukaž, já si naleju sám!

ALFRÉDA Tak to zas ne, nemáš tady domovské právo!

VALDEMAR A ty snad ano?

ALFRÉDA Já ano, otec mě pozval!

VALDEMAR Mě taky.

ALFRÉDA Teď kecáš!

VALDEMAR Jo, jasně, nebij mě a dej mi kirš!

ALFRÉDA No, vidíš, tohle je lepší! *Nalévá mu*.

VALDEMAR *vypije griotku jedním hltm*. Takový náprstek! Dej mi ještě jednu, ale dvojitou!

ALFRÉDA Víš co? Obsluž se sám!

VALDEMAR Už mám domovské právo?

ALFRÉDA Tvoje domovské právo je mi u zadku!

VALDEMAR To mi celkem vyhovuje... *Naleje si plnou a z poloviny vysrkne*. Tak, co uděláme?

ALFRÉDA Jsou tam ještě chipsy, kdybys měl zájem...

VALDEMAR Nech toho... Nemůžem ho přece nechat v tom teráriu!

ALFRÉDA V teráriu je pěkně! V zimě jsme se chodívali ohřát k plazům, pamatuješ? Sundal sis palčáky a mnul si ruce, tady je teplíčko, tady je teplíčko, a v pavilónu šelem, pamatuješ? Tam ses neohřál kvůli smradu, nebo to bylo u opic?

VALDEMAR U opic, šelmy mi tolik nevadily.

ALFRÉDA Nemají rudý zadky, vid'?

VALDEMAR Ale ne... No, vlastně jo!

ALFRÉDA Tak to ony nesmrděly, nýbrž ovulovaly!

VALDEMAR Je mi srdečně jedno, co dělaly, ale smrdělo to!

ALFRÉDA Mělo by ti to vonět, Valdíku, máš s nimi společného předka –

VALDEMAR A ty snad ne?

ALFRÉDA Jistě! Když vidím takový pěkný, rudý, dlouhý, pěkně zahnutý...

VALDEMAR Nebud' nechutná!

ALFRÉDA ... stonek rebarbory... mluvím o rebarboře! Cos myslel ty?

VALDEMAR Dneska nějak nemám na ty tvé „barbory a rebarbory“ chuť...

ALFRÉDA Bejvali jsme čísla, to ti řeknu! Kdyby máma věděla, čím se zahříváme, když si odskočila na grog!

VALDEMAR Tys bejvala číslo, Fredy, já se ti jen přizpůsoboval, abych s tebou vůbec vydržel.... Počkej – na grog? Na jaký grog?

ALFRÉDA Z rumu, přece! Bylo to z ní cítit na pět kroků, jistě si dala s dvojitým... Ten rum se napřed musí ohřát, Valdíku, jinak by to bylo studené, a studený grog je na co?

VALDEMAR Jen slušně, prosím –

ALFRÉDA Ale grog je slušný pití, ne?

VALDEMAR Máma přece nepila!

ALFRÉDA Nepila... Před náma!

VALDEMAR Ne, teď si vymýšlíš!

ALFRÉDA Tys jí nechodil na griotku? A odkud máš ty svoje zženštilé chutě?

VALDEMAR Přece z cukrárny! Žádnou griotku jsem v kredenci nikdy neviděl!

ALFRÉDA Neříkám, že byla v kredenci... Tys nebyl holka, a tak jsi nešmejdl mámě po šatníku... Tebe zajímaly jen podprsenky, vid'?

VALDEMAR Ale jdi, nech toho... Vždyť já pomalu nevěděl, k čemu to je! *Zamlouvá*. Leda že by jí cukrář dával tu griotku v kafi...

ALFRÉDA Aha, tak proto sis mámu tak pozorně prohlížel, když se převlékala... Žes nevěděl, k čemu mají ženské podprsenky?

VALDEMAR Ano, dost možná... Ostatně, byla hezká!

ALFRÉDA Mně se taky líbila!

VALDEMAR Fakt? Prsa máš poloviční!

ALFRÉDA Právě proto, blbečku!

VALDEMAR Tak co podniknem...

ALFRÉDA Já si dám ještě whisky, ty přemýšlej!

VALDEMAR Víš co? Přihraj mi taky jednu!

ALFRÉDA Přihraj? Takhle jsi dřív nemluvil!

VALDEMAR Taky jsem nikdy nebyl v takové tenzi... A z vlastního táty, teď vlastně i z mámy!

ALFRÉDA Tak na tátovo zdraví, Valdo!

VALDEMAR Zdraví v tom teráriu brzo ztratí...

ALFRÉDA Myslíš? Vypadal spokojeně –

VALDEMAR Zdání klame! Rodina se mu rozpadá před očima!

ALFRÉDA Nevšimla jsem si... Klaudie je taková starostlivá!

VALDEMAR Starostlivá, to ano, jenže já taky znal jednu, která během pracovní doby stačila manželovi zahrnout, nakoupit a ještě byla doma dřív, než fabrika houkala konec směny!

ALFRÉDA Však víš, jaké to bývalo na noční směně v textilkách!

VALDEMAR Je to tak dodnes, ženy se nezmění...

ALFRÉDA Možná se nezmění, ale textilky už nejsou! To tě neuklidňuje?

VALDEMAR Ani ne... Proč by mne to mělo uklidňovat?

ALFRÉDA Žena v kapitalismu prošla proměnami, chlapče... Bytostnou obnovou řádu práce a odpovědnosti! Copak Janina ne?

VALDEMAR Janinu do toho netahej, prosím tě...

ALFRÉDA Proč ne? Ona neprošla očistnou lázní kapitalismu?

VALDEMAR Jana je jiná...

ALFRÉDA Stačí nakoupit v pracovní době a ještě je doma před padla?

VALDEMAR Ne, abys věděla, ale neprovokuje!

ALFRÉDA S tím by u tebe stěží pochodila! Na tebe se musí zlehka, chlapče... Vždyť tys ji nakonec pustil i na to týdenní školení!

VALDEMAR To bylo v zájmu jejího profesního růstu –

ALFRÉDA Jana je ženská jako každá jiná, a taky má potřebu šoupnout si v pracovní době něco do krku!

VALDEMAR Nebud' nechutná!

ALFRÉDA Myslím panáka, Valdo! Cos myslel ty?

VALDEMAR Víš sama nejlíp, jakého „panáka“ máš na mysli, a mne laskavě vynech!

ALFRÉDA Jako Janina?

VALDEMAR Poslechni, jestli něco víš...

ALFRÉDA Nic nevím... A kdybych věděla, přece nenapraskám švagrovou?

VALDEMAR Aha, najednou je švagrová!

ALFRÉDA Nojo, stalo se to tak náhle... Myslím, že na tvé svatbě, ne?

VALDEMAR Mluv vážně! Co uděláme?

ALFRÉDA Teď už nic, to jsme prošvihli –

VALDEMAR Já nic neprošvihl.

ALFRÉDA Protože ses ani neukázal! Báls ses, že se nakazíš? Patrně ti už otrnulo a chceš zachraňovat!

VALDEMAR A co mám dělat? Nemůžu přece nečinně přihlížet, jak se otec ničí!

ALFRÉDA Tím, že ho vyvlečeš do nesterilního prostředí, ho těžko zachráníš...

VALDEMAR Ale život je venku, ne tam – za sklem!

ALFRÉDA Kdybys na něj aspoň neřval!

VALDEMAR Když ho nebylo slyšet, přes to sklo!

ALFRÉDA Ale jdi, já ho slyšela dobře...

VALDEMAR Opravdu? Asi jsem měl zamlžino...

ALFRÉDA Ty máš pořád „zamlžino“ ... *Spatří ve dveřích tetu Františku*. No, konečně!

FRANTIŠKA Tady jste, zlatička moje!

VALDEMAR Nelíbat, prosím!

ALFRÉDA *obejme tetu*. Teto Františko... Tolik jsi nám chyběla! Nám oběma, vid' Valdemare?

VALDEMAR Ano, ovšem.

ALFRÉDA Jaká byla cesta, tetičko?

FRANTIŠKA Já teďka řídím, děti... To kvůli tomu koronaviru, je to bezpečnější!

ALFRÉDA Opravdu? Ale to je skvělé!

FRANTIŠKA Říkala jsem si, auto máš v garáži, manžela v hrobě, tak ukaž, co umíš!

VALDEMAR Jako „pionýr“ v té naší stolní hře...

FRANTIŠKA Ale tu jste přece vy nehráli?

ALFRÉDA Ale ano, měli jsme ji po tátovi...

FRANTIŠKA A já hrála s vámi?

VALDEMAR Ano... Úžasné chvílky!

ALFRÉDA *výhružně*. Byly přece úžasné, Valdemare... A co dělají kluci?

FRANTIŠKA Ti jsou zdraví jako řepy, a vnuci také! Lucinka a Vašík půjdou do druhé třídy, považte!

VALDEMAR No, to už je na pováženou!

FRANTIŠKA A ten nejmenší chodí do školky, tam ještě nemusí nosit roušku...

VALDEMAR Opravdu? A ten se jmenuje jak?

FRANTIŠKA Hyneček přece!

VALDEMAR Hyneček... Úžasné jméno!

ALFRÉDA Vždycky jsem obdivovala tu tvou schopnost pustit se do věcí – a nepustit se jich!

FRANTIŠKA Ano, to jsem vždycky uměla... Nakonec jsem všude prosadila svou!

VALDEMAR Až z toho strýc František umřel...

ALFRÉDA Valdemare, nesar!

VALDEMAR Promiň... teto! Ujelo mi to –

ALFRÉDA Tobě „to“ vždycky „ujede“, ale toho smradu kolem...

FRANTIŠKA Ale jen ho nechej, Fredinko... Já ty jeho vpichy ráda poslouchám!

VALDEMAR Vpichy? Úžasné! Tak vpichy...

ALFRÉDA Ale mne to dráždí!

FRANTIŠKA Je můj jako ty, oba vás mám ráda... Raději než ty mé, abych se přiznala...

VALDEMAR Opravdu? Ale jak je to možné?

FRANTIŠKA Oni hodně pekli s otcem... A s vámi dvěma jsem začínala dřív! Něco jsme spolu prožili, vždyť víš, že jsem vás skoro vychovávala... A ne kvůli bratrovi, to mi věřte, i když Viktora jsem milovala ze všeho na světě nejvíc...

VALDEMAR Jenže teď ho máš za sklem!

FRANTIŠKA Za sklem, pravda... Ale co, když je mu tam dobře?

VALDEMAR A to se ani nepokusíš ho vyndat?

FRANTIŠKA Vyndat? Copak je okurka v lahvi?

VALDEMAR Slepýš je to, potřebuje protřít oči –

ALFRÉDA On myslí, že táta přichází o rodinu, Františko!

FRANTIŠKA Ach, ano, vím... Ale on už ledaskdo přišel o rodinu, a nebyl o nic víc nešťastný než předtím!

VALDEMAR Tak to je tvoje filosofie? Neštěstí, které se nezvětšuje?

FRANTIŠKA Ano, děti, a toho jsem se vždycky držela a budete se divit – vždycky to vyšlo!

VALDEMAR Ani se nedivím...

FRANTIŠKA A kde je Klaudie? *Popojde k pootevřeným dveřím do patra a volá.* Klaudie, přijela teta Františka!

ALFRÉDA Vidíš?

VALDEMAR A co jako?

ALFRÉDA Volá! To tebe nenapadlo...

VALDEMAR Nebudu se nikoho doprošovat!

ALFRÉDA Mne ses doprošoval, když jsem ti dávala válečky...

VALDEMAR Byl jsem malý! Zkus to teď!

ALFRÉDA Byl jsi slabý! Porazil tě i náš baset.

VALDEMAR Ten ovšem něco vážil!

ALFRÉDA Na rozdíl od tebe...

VALDEMAR Však on vás ten humor přejde.

FRANTIŠKA *vrací se ode dveří.* Co že nás přejde?

VALDEMAR Humor, tetičko! Až uvidíš toho svého „Viktora“!

FRANTIŠKA Humor, chlapče, ten mne přešel už dávno! Jenže jsem se nikdy nepřestala smát, to je to celé!

VALDEMAR Nějak málo, teto!

FRANTIŠKA Možná, ale co chceš víc? Totiž, chlapče – ono to není zrovna málo, abys věděl!

VALDEMAR Opravdu? To jsem nevěděl!

ALFRÉDA Tak teď to víš a sklapni!

FRANTIŠKA Víte, děti... Klaudie! Vítám tě!

KLAUDIE *pokládá na stolek podnos s konvicí, šálky a sušenkami.* Vítáš mne – u nás doma?

FRANTIŠKA Ale ne, myslím mezi námi, ve staré rodině!

KLAUDIE Ach, tak... Takže – vítejte u Krachnerů, „stará rodina“! Pro mého „švagra“ turka bez cukru a mléka...

VALDEMAR Jaký já jsem tvůj švagr? Tuhle Františka je tvá švagrová! *Znejistí.* Nebo ne?

FRANTIŠKA Ale jakápak švagrová? Jsem pro ni teta, jako pro vás dva, co říkáš, Klaudinko?

KLAUDIE Ovšem, tetinko...

VALDEMAR Tak už nám ho odhrň – matko, nebo co vlastně jsi!

ALFRÉDA Valdemare, co je s tebou?

VALDEMAR Jsem nervózní.

ALFRÉDA To jsme všichni! Nechej to na Klaudii, ona sama pozná ten správný okamžik! Musí nám ho taky připravit... aby ho to nějak nevykolejilo!

KLAUDIE Ale to spíš vykolejí Hlavní nádraží! *Ztiší hlas.* Skoro bych řekla...

FRANTIŠKA A proč šeptáš?

KLAUDIE On tam uvnitř všechno slyší! Vidíte? Má zapnuté mikrofony! Od včerejška je nevyprnul... Tamhle, to zelené světýlko, jinak svítí červená...

VALDEMAR On slyšel všechno, co si tu povídáme?

KLAUDIE Jestli nestáhl zvuk, tak ano! To on někdy dělá, že nechá zapnuté mikrofony a stáhne zvuk... Ale myslím, že je ve věži, on tam teď, na jaře, bývá skoro celý den, když svítí sluníčko...

VALDEMAR Tak to bude krásně opálený! Není divu, na takové dlouhé dovolené...

ALFRÉDA Nekřivdi mu, Valdemare, dosud vydělával, a ne zrovna málo, jak poznáš podle téhle vily...

VALDEMAR Ovšem, jen jestli ji teď taky uživí!

ALFRÉDA Ale on dělá ve výpočetní technice, jestli víš, co to je...

VALDEMAR Ovšem! Proč bych nevěděl? To jsou ti, kteří za pár šumů berou velký prachy...

KLAUDIE Ty „velký prachy“, jak tomu říkáš, vydělal ale jinak...

VALDEMAR Já vím... Kolik vlastně napsal těch „scénářů“?

KLAUDIE Dost na to, abychom z toho nějaký čas vyžili... Teď chce psát pro divadlo!

VALDEMAR Pro divadlo? Všechna divadla jsou zavřená –

KLAUDIE Možná právě proto chce psát pro divadlo?

VALDEMAR Víš, co o něm říkají? Že píše jako programátor!

ALFRÉDA Hlavně že je zdravý! Skoro bych řekla, že je teď šťastný –

FRANTIŠKA Šťastný! Tak proč ho tamodtud chcete vytáhnout?

KLAUDIE Nikdo ho nechce tahat z jeho štěstí... Ani nebude, Valdemare!

VALDEMAR Ovšem... Když to manželům vyhovuje...

KLAUDIE To nechej laskavě na nás!

VALDEMAR *zpozorní.* Teto Františko... Ty vybíráš čokoládové?

FRANTIŠKA Já si teďka dopřávám, chlapče...

ALFRÉDA Strýc František tě nějak omezoval?

FRANTIŠKA Fredinko, který manžel neomezuje? Ty znáš takového?

ALFRÉDA Myslela jsem, že... František a Františka... že se doplňujete!
FRANTIŠKA Prosím tě, jak se František a Františka mohou doplňovat? Vždycky jeden přebývá!
Byl to tyran, když už se ptáš...
ALFRÉDA Tyran? Opravdu?
FRANTIŠKA Ano, tichý a úporný tyran! Já, děti, začla žít až po pohřbu –
VALDEMAR Já se z ní poseru... Dokud manžel neumřel, nevezala čokoládu!
KLAUDIE *zpozoruje, že se rozhrnuje závěs. A tamhle ho máte! Dobrý den, Viktoro! Jak ses vyspal?*
VIKTOR *sedí v křesle těsně u skla, v ruce dálkový ovladač. Skvěle! Neuhádla bys, v kolik jsem vstával... Ne, ono samo to vstalo za mne! Psal jsem, Klaudie, konečně jsem psal! Ono samo to psalo, rozumíš? Ono samo to teď všechno dělá za mne!*
VALDEMAR Ano? Ale co z toho bude?
VIKTOR *zacloní si rukou část zorného úhlu, odlesk skla ho patrně oslňuje. Ale to je teta Františka!*
FRANTIŠKA A nedá a nedá s tou „tetou“ pokoj –
VALDEMAR Třeba už nepozná sestru?
FRANTIŠKA *přitáhne si křeslo ke sklu a přes něj jako by ohmatávala Viktorovu tvář. Viktůrku, ty tak krásně... dobře, zdravě... Nezhubl jsi, chlapče?*
VIKTOR Ano, a ohromně mi to prospělo! Nevěřila bys... Ale Františko, ty pláčeš?
FRANTIŠKA *si otírá slzy hřbetem ruky. To samým štěstím, Viktůrku, to je štěstím... Že tak šťastně vypadáš, chlapče, že jsi šťastný... tam za tím sklem...*

Třetí sitcom Bezkontaktní vyšetření

Postranními dveřmi od Viktora vstupuje DOKTOR MOPE. Kolem krku má stetoskop a v ruce kufřík. Zavře za sebou, položí kufřík na stůl, sundává si ochranný štít, pak roušku. Otevře kufřík, vloží roušku do sáčku, strčí do kapsy a vytáhne novou, pak ukládá stetoskop. Štít zavěsí na držadlo kufříku. Stojí nad otevřeným kufříkem, aniž by svlékl lékařské rukavice, a vypadá ustaraně. Než ho stačí zase zavřít, vstoupí KLAUDIE. Později VANESKA.

KLAUDIE Tak – jak to vypadá, doktore?
DOKTOR MOPE Je naprosto zdravý, jak jinak... Ale nějak mu nevěřím!
KLAUDIE Nevěříš mu, že je zdravý?
DOKTOR MOPE Nezdá se už tak veselý jako dřív...
KLAUDIE Taky bys nevtipkoval, kdybys celé dny nemluvil!
DOKTOR MOPE Vy spolu nemluvíte?
KLAUDIE Ale ano, jenže já chodím do práce, vrátím se ve čtyři v půl páté, naštěstí je družina do pěti! Rodiče si to vynutili... Ale co budu dělat příští rok, to opravdu nevím...
DOKTOR MOPE A co víkendy? O víkendech spolu promluvíte, ne?
KLAUDIE Sem tam... Nemám čas na to, abych mluvila do skla! Viktor už ani neví, že je víkend.
DOKTOR MOPE Má přece na počítači časomíru?
KLAUDIE Počítač ti čas nespočítá... Ale já to asi budu mít brzo spočítané!
DOKTOR MOPE Celá domácnost teď visí na tobě, já vím...
KLAUDIE To visela i dřív, ale příští rok si nejspíš budu muset zkrátit úvazek, když nebude družina...
DOKTOR MOPE Jen si ho zkrat, Klaudie! Nemusíš se uštvat k smrti, radím to mnohým svým pacientkám...

KLAUDIE Já nejsem tvá pacientka, Zachare!

DOKTOR MOPE Nejsi, ale děláš všechno, co dělají ony... Vyhoření je strašná věc, Klaudie, a je lepší mu předcházet!

KLAUDIE Většina manželů neudělá víc než Viktor –

DOKTOR MOPE Tím jenom říkáš jinými slovy, že nedělá nic!

KLAUDIE No, ano, přijdu domů a všechno čeká na mě, cestou nákupy, ještě že mám teď auto pro sebe... Pak úkoly s Vaneskou, však víš, jaký ona je lajdák, a on se někdy neukáže do setmění, pořád sedí u toho svého dalekohledu a „sleduje cvrkot“! Někdy se vidíme až druhý den ráno –

DOKTOR MOPE A tobě to tak vyhovuje?

KLAUDIE Vlastně ano! Člověk si zvykne. Pořád lepší, než když přijde dolů podrážděný, že má rozdělanou práci... A tomu obejdování kolem dalekohledu říká „práce“, brzy ho někdo udá za narušování soukromí!

DOKTOR MOPE Myslel jsem, že pozoruje hvězdy?

KLAUDIE To bylo dřív, teď svůj „tubus“ – jak tomu říká – sklonil k matičce Zemi!

DOKTOR MOPE A co tam vidí?

KLAUDIE Balíková prý má chlapa...

DOKTOR MOPE Balíková? Ta, co váží metrák?

KLAUDIE Neváží metrák, a měří 185, prosím tě, Zachare, řekni jako lékař: může nějaký Balík stačit na takovou poštmistrovou?

DOKTOR MOPE Z lékařského hlediska ano...

KLAUDIE Vždyť ho uzvedne levou rukou i s kanystrem benzínu! Oba jsou jak postavičky ze sitcomu –

DOKTOR MOPE Na sitcomy teď není vhodná doba, říkal Viktor...

KLAUDIE Ale lidé se zas budou chtít bavit, nemyslíš?

DOKTOR MOPE Ano, až se ubaví k smrti... Prý se mu zjevil Aischylos –

KLAUDIE Aischylos?

DOKTOR MOPE Život prý se neskládá z epizod jako v sitcomu... Sám život je pouhá epizoda!

KLAUDIE Tuhle na mne vybafl, proč máme v orchéstrě sedací soupravu!

DOKTOR MOPE Něco podobného říkal už dřív, kdy psával o metrákových Poštmistrových... Sitcom prý je infantilní forma...

KLAUDIE Vždycky s něčím vyrukuje... Co tím myslel?

DOKTOR MOPE To vím docela přesně: sitcom prý vyjadřuje infantilní bytí člověka ve věku vědy...

KLAUDIE Tak taková je jeho filosofie? Dělat z diváků děti? Teď se může konečně bavit i on, protože je sám divákem –

DOKTOR MOPE Prý esence doby, která s radostným výkřikem odkopla Boha...

KLAUDIE Děsíš mne, Zachare...

DOKTOR MOPE Co je na tom děsivého?

KLAUDIE Takhle on dřív nemluvil... To ten jeho Evan! Podle Hrozinky prý bychom do mrtvého Boha neměli kopat...

DOKTOR MOPE Možná to Viktorovo „kosmické drama“ je sitcom?

KLAUDIE Copak se dá napsat sitcom o pandemii?

DOKTOR MOPE Proč ne, když je to „forma žhavé současnosti“? I komedie prý podléhá entropii...

KLAUDIE To všechno je možné, ale co já? Co Vaneska?

DOKTOR MOPE Buď k sobě upřímná... I city podléhají – zákonům termodynamiky!

KLAUDIE Ale Zachare –

DOKTOR MOPE Promiň, nemyslel jsem to zle, věř mi... Nic osobního jsem tím nesledoval!

KLAUDIE Věřím ti a vím, jak jsi to všechno myslel. Abych pravdu řekla, bez tebe a tvé pomoci bych se asi dávno sesula k zemi...

DOKTOR MOPE Já nepochybuji o tvých citech k Viktorovi, ale uvědom si, že se psychicky měníme každým dechem! Sám mozek se mění každým dnem, a tohle tady, to nikomu nepřidá... City, má drahá, nejsou sublimáty nehmotného, to jsou zářezy do mozku, a někdy hodně hluboké, jestli mi rozumíš: ale ne tam, kde by to člověk čekal! Kde to nejméně čekáš, tam to řízne...

KLAUDIE Myslela jsem, že mi chceš pomáhat?

DOKTOR MOPE Ano, jinak bych tu nebyl –

KLAUDIE Mně a Viktorovi... Nám oběma!

DOKTOR MOPE Ano, tak znělo zadání! Které ostatně trvá, jenže začínám pochybovat, že tohle „zadání“ s Viktorem k něčemu povede...

KLAUDIE Začínáš pochybovat? Změnilo se něco? Něco se změnilo, vid'! On už mne nemiluje! Jistě, jinak by se nemohl takhle „zasklít“, Zachare, řekni mi, mluvili jste o mně?

DOKTOR MOPE Mluvili nemluvili, na tyhle otázky si odpověz sama! Jako lékař ti řeknu jen tolik, že ti Viktor objektivně škodí, a ty nezapřeš, že se trápíš! A příčina je v něm, ne v tobě a tvých citech, které si zbytečně vyčítáš, protože ony za to nemohou...

KLAUDIE Doufám, že za tím není nic jiného, Zachare!

DOKTOR MOPE Ale to tě nemusí zajímat! Co se týká mých citů k tobě, ty se od vaší svatby nezměnily, to mi věř, a říkám to se vší odpovědností... jaké jsem schopen! Ale sebe se ptej, své vlastní city zkoumej, ne ty mé, protože u sebe najdeš odpověď na otázku, proč se trápíš a co všechno za tím vězí... Jen jedno vím teď už jistě: že se něco změnilo v něm!

KLAUDIE Ale nejsou to jenom tvé dojmy, Zachare? Profesní deformace?

DOKTOR MOPE Mohly by být, kdyby mi nebyl řekl, co řekl –

KLAUDIE A co tedy řekl?!

DOKTOR MOPE Ne, nechci se babrat v cizích citech, myslím: v citech přítele!

KLAUDIE Tys mu slíbil, že o tom nebudeš mluvit?

DOKTOR MOPE Ne, nic takového...

KLAUDIE Tak mi to řekni!

DOKTOR MOPE Nechci ti zbytečně přitěžovat...

KLAUDIE Ale tímhle jsi mi právě přitížil, teď už to musíš říct!

DOKTOR MOPE Nakonec máš pravdu... A máš na to i plné právo...

KLAUDIE Co řekl, proboha?

DOKTOR MOPE Že to dnes bylo naposledy!

KLAUDIE Naposledy? Co bylo naposledy?!

DOKTOR MOPE Že se ode mne nechal kontaktně vyšetřit.

KLAUDIE Co? Kontaktně vyšetřit? Copak to jde bez kontaktu?

DOKTOR MOPE Ano, od příště už prý jedině přes to sklo –

KLAUDIE *sklesne pomalu do křesla.* Kristepane...

DOKTOR MOPE Sklo a symptomy... Víc po něm nezůstalo! *Dovře kufřík a uchopí držadlo, jako by se chystal k odchodu.* I Kristus nosí roušku...

KLAUDIE *se vzchopí a s úsměvem přes slzy.* Já vím... Líbání ikony se nedoporučuje!

Doporučuje, ale nepomáhá! Děkuju ti za všechno, pravoslavný Zachare...

DOKTOR MOPE Prosím. Pravoslavný dávno nejsem.

KLAUDIE A co vlastně jsi?

DOKTOR MOPE Jsem Rus bez víry, taková divná sorta...

KLAUDIE Ale to je v Rusku nouzové zboží, ne?

DOKTOR MOPE Ano, právě proto v Moskvě vykuřují ulice kadidlem!

KLAUDIE Je to pro tebe všechno těžké, já vím... Těžší než pro všechny kolem tebe! Každý vyžaduje pomoc, buď od kněze, nebo od psychiatra...

DOKTOR MOPE Ano, tak to je. Někteří od obou. No, nechme toho, já půjdu...

KLAUDIE Ani se nepodíváš na Vanesu?

DOKTOR MOPE Na Vanesu? Ach, ano, promiň! Najednou jsem si nemohl vzpomenout, o kom vlastně mluvíš!

KLAUDIE Opravdu? To jsi tak unavený? Vaneska je má dcera, devět let, vzpamatuj se!

DOKTOR MOPE Ale já vím! Asi jsem opravdu přetažený. Tak já se na ni také podívám, ale myslím, že je zdravá!

KLAUDIE Nemusíš ji vyšetřovat, ale neodpustila by mi, kdybych ji nezavolala...

DOKTOR MOPE *s povzdechem pro sebe.* Ke všemu ještě tohle...

KLAUDIE Zazvoním na ni. *Sáhne pod stůl. Je slyšet domácí zvonek.* Za chvíli ji tu máš!

DOKTOR MOPE *sedá si.* Děkuju. Za všechno, Klauzie!

KLAUDIE Ty mi děkuješ? A zač, prosím tě?

DOKTOR MOPE Že strpíš to mé „pomáhání“...

KLAUDIE Že ho „strpím“? Takhle jsi nikdy nemluvil! Potřebuješ kávu, nebo raději něco ostřejšího?

DOKTOR MOPE Raději bych to ostřejší, tentokrát...

KLAUDIE Co to bude? Jako obvykle?

DOKTOR MOPE Ano, a dej mi dvojitou.

KLAUDIE No, ty to bereš hopem! Musíš mít opravdu všeho dost...

DOKTOR MOPE Jsem přepracovaný, neměl bych vůbec pít! Mí pacienti mohou být infikováni a já se chovám nezodpovědně! Víš co? Nic mi nenalévej!

KLAUDIE *nalévá mu do sklenice z dlouhé lahve.* Už jsem nalila! Jedna dvojitá ti projednou nic neudělá...

DOKTOR MOPE *si bere sklenici.* Kde jsou ty doby, kdy jsme v pohodě popíjeli ve třech?

KLAUDIE Já si dám whisky!

DOKTOR MOPE Prosím!

KLAUDIE Stejně je to zvláštní, Zachare, ty piješ Metaxu a já whisky, nemělo by to být naopak?

DOKTOR MOPE A pročpak? Když nám to oběma vyhovuje?

KLAUDIE To tedy ano! Na zdraví, Zachare! *Znejstí.* Nebo ne?

DOKTOR MOPE Ale ano, ovšem, jenže teď na to naše! Na tvoje, moje a Vanesčino, protože o něj a jeho zdraví je postaráno, to mi věř... Tedy: sám se postaral!

KLAUDIE Budiž, Zachare, i my se teď budeme starat o své! Viktora na chvíli pustíme z hlavy, beztoho nám tam za chvíli zas vlez...

VANESKA *vstoupí.* Ahoj, Zachare!

DOKTOR MOPE Budte zdráva, slečno Krachnerová! Jak bylo ve škole?

VANESKA Normálně!

DOKTOR MOPE Nosíte roušky?

VANESKA My jim říkáme škrabošky... Ale strejdo Zachare, kluci podvádějí!

DOKTOR MOPE Podvádějí? Jak tomu mám rozumět?

VANESKA Oni mění hlasy a švindlují, Oldovi to tuhle prošlo a Zbyněk dostal dvojku, to přece není správné?

DOKTOR MOPE To ne, ale je to legrační! Já v jejich věku –
VANESKA Tys taky podváděl?
DOKTOR MOPE Kdyby jen to... Znáš kluky!
VANESKA A co jste prováděli?
DOKTOR MOPE To se teď nehodí... Ale někdy ti to povím! Raděj mi řekni, jestli dodržíte rozestupy?
VANESKA Ano, ale vždycky to nejde... Určitě mi to řekneš? Slibuješ?
DOKTOR MOPE Když něco slíbím... A dezinfikujete si ruce?
VANESKA Ano, dezinfikujeme... A nemáš pro mne něco?
DOKTOR MOPE Vidíš, zapomněl jsem – jako na vlastní smrt! Příště dostaneš takhle velikou čokoládu –
VANESKA Strejdo Zachare... Tobě se ve škole taky posmívali?
DOKTOR MOPE Ovšem, však jsem ti to... On se ti někdo posmívá?
VANESKA Ano –
DOKTOR MOPE A proč, prosím tě?
VANESKA Kvůli tátovi!
DOKTOR MOPE Kvůli... To se to brzy proláklo!
KLAUDIE Divíš se? Když celé dny vysedává na střeše?
VANESKA Maminko, ale oni se mi smějí, že je tatínek varan!
DOKTOR MOPE *vyšpláchne Metaxu*. Cože?!
KLAUDIE Vaneso... ale to snad... a varan? Proč varan, pro Pána Jána!
VANESKA Že žije v teráriu!
DOKTOR MOPE No, to už přestává všechno! Dojdu si do školy a všechno jim jak náležitě vysvětlím!
KLAUDIE A co jim řekneš, prosím tě? Že jsi rodinný psychiatr a jdeš je uzemnit? *Nervózně si zapaluje. Vdechne kouř a hned cigaretu udusí*. Promiň, Vanesko!
VANESKA A říkají, jestli nám ten varan ještě nechcíp... a čím ho krmíme, že prý žere chcíplotiny...
KLAUDIE Bože můj, kam ti kluci na to chodí...
VANESKA Maminko, já už tam nepůjdu!
DOKTOR MOPE Ovšem, ovšem, Vanesinko, dneska jsi tam byla naposledy! Budeš se učit doma... Se mnou, chceš?
VANESKA Ano, Zachare, to bych moc ráda...
KLAUDIE Ale Zachare, to přece nejde! Co tvá ordinace? Co pacienti?
DOKTOR MOPE Jsem soukromník, nezapomínej! Ordinační hodiny si posunu, některé pacienty přeobjednám, ostatně dvě hodiny výuky denně budou stačit! Vanesa je geniální dítě, pamatuješ, jak jsme spolu probírali teorii relativity? Ona všechno chápala! A kolik jí bylo? Šest? Sedm? A prý: Zachare, ale koule je nekonečná, vid'! To myslela zeměkouli, a to ještě nebylo všechno...
KLAUDIE Ano, já vím! Ale Zachare – co potom, po těch dvou hodinách?
DOKTOR MOPE Po dvou hodinách intenzivní výuky, nezapomínej...
KLAUDIE Ano... Ale kdo ji bude hlídat?
VANESKA Nepotřebuju nikoho, aby mě hlídal! Uhlídám se sama!
DOKTOR MOPE Ale ovšem... V krajním případě! Ale to nebude nutné.
VANESKA Zůstaneš tu se mnou celý den?

DOKTOR MOPE To ne, ale táta si rozhrne závěs a ty si budeš hrát tady, snad ho neubude!
Copak nemá povinnosti k rodině? No, jestli ne, tak je bude mít! Já mu to vysvětlím tak, že si to nedá za sklo –

KLAUDIE Prosím tě... Vypne tě! Jednoduše stáhne zvuk. Neříkal snad, že už tě k sobě nepustí?

VANESKA Ale Zachare, tátu ne, to bude přiiišerná otrava! Tatínek byl vždycky otravný, i když nebyl za tím sklem...

KLAUDIE Naposledy jsi ráda, že je za sklem?

VANESKA To mi zas tak nevádí, jen ať se mi nikdo neposmívá!

KLAUDIE No, to Zachar zařídí, miláčku...

DOKTOR MOPE Takže souhlasíš?

VANESKA Ano, souhlasí, Zachare, ona souhlasí!

DOKTOR MOPE Takže?

KLAUDIE Dobře, Zachare, beztoho mám o ni strach! Vždyť ona chytí kdeco, to víš lépe než její obvodák –

DOKTOR MOPE Ano, o tom něco vím... Popravdě, chtěl jsem ti to navrhnout už dávno!

KLAUDIE Nezlobte se na mne, ale musím si zapálit! Promiň, Vaneso –

VANESKA Jen kuř, maminko, hlavně že se směješ!

KLAUDIE Já se směju?

DOKTOR MOPE No, není to docela smích, nicméně... Jako psychiatr mám víc než povinné kolečko, takže mi můžeš věřit!

VANESKA Strejdo Zachare, ty máš o kolečko víc?

DOKTOR MOPE *se zasměje*. Kdepak naše Vanesa, to je hlavička! *Znejistí a podívá se na Klaudii*.

KLAUDIE *sklopí oči*. Ano, hlava otevřená! Všechno z ní vyprchá, alespoň co se školních povinností týče...

VANESKA Zachare, je to smích, maminka se směje, a všechno bude jako dřív...

KLAUDIE A co bylo dřív, miláčku?

VANESKA Smála ses, tak krásně smála... Ale Zachare, proč se ti ve škole posmívali?

DOKTOR MOPE Jak proč? Kvůli jménu, přece jsem ti to už vyprávěl?

VANESKA Já to zapoměla, zapoměla jsem to!

KLAUDIE Ale miláčku, nech Zachara vydechnout, jistě má všeho za celý den až po krk!

DOKTOR MOPE Já nechci „vydechnout“, Klaudie, klidně to řeknu znovu... Bylo to kvůli mému jménu, Vanes, to moje cizokrajné jméno, víš?

VANESKA A které? Jméno, nebo příjmení?

DOKTOR MOPE Obě! Předně Zachar... Já si teď říkám Zachariáš, ostatně to mám v matrice, ale tenkrát jsem byl Zachar a nešlo s tím nic dělat... Otec nechtěl! Dědeček byl Zacharias a babička Ruska, vypadala trochu mongolsky, ale to až k stáru, zamlada to byla vyhlášená krasavice a mluvila jen rusky... Ale já se narodil v Rusku, a tak jsem byl Zachar!

VANESKA Ale „Mope“, to přece není ruské jméno?

DOKTOR MOPE Ne, je anglické, pradědeček byl Brit, a četlo se to „Moup“, jenže to mi nic nepomohlo, ve škole jsem byl docela obyčejný český „mop“!

VANESKA A co to je?

DOKTOR MOPE Byl by to docela normální mop, nebýt toho „e“ na konci.

VANESKA Ale co to znamená?

DOKTOR MOPE To znamená, že mí předkové buď byli smutní, nebo se nudili... Možná obojí!

VANESKA Byli smutní po tobě?

DOKTOR MOPE Ale já nejsem smutný, Vanesko...

KLAUDIE Ty, Zachare, a jak se tvůj pradědeček vlastně dostal do Ruska?
DOKTOR MOPE Nějaký ruský šlechtic hledal sekretáře, a pradědeček uměl i německy a francouzsky, což se v Rusku hodilo, a plat dostal vskutku knížecí.
KLAUDIE V Moskvě? Nebo přímo v Petrohradu? Zažil bílé noci na Něvě?
DOKTOR MOPE Ale kdeže, až daleko v Sibiři, blíž k Vladivostoku než k Uralu. Ostatně Dostojevskij píše, že Sibiř je žírná země a lidé tam lenivější a tloustnou...
KLAUDIE A pradědeček na Sibiři ztloustl?
DOKTOR MOPE Ani náhodou, má milá, kníže byl čilý podnikatel a cosi v Sibiři kutal, praděd mu vedl dokumentaci i účetní knihy, a zbohatl tak nekřesťansky, že se po revoluci dostal i se svým knížetem jeho vlastní lodí až do Marseilles, kde loď prodali i s posádkou, v tom už se praděda vyznal, a pak ve všem pohodlí přesídlili do Paříže, kde si žili jako skuteční lordi oba!
KLAUDIE A jak jste se proboha octli v Praze?
DOKTOR MOPE Otec vzal místo u Němiroviče-Dančenka, to bylo v Berlíně, ale když se Československo otevřelo bílé emigraci, přešel Dančenko i se svým sekretářem do Prahy... Tehdy tady žil z ruské intelektuální elity kde kdo! Jen jeho bratr ne, ten zůstal v Rusku... Ale dokázal tam i po revoluci pro divadlo velké věci, a nejen pro to ruské...
VANESKA A co je to ten „mop“, Zachare?
KLAUDIE S tím se vytírá podlaha, zbavuje se prachu... Víš, ty chomáče, co máš věčně pod postelí...
VANESKA Tam nikdo nesmí, tam bydlí Kovík!
DOKTOR MOPE Vy dva jste asi kamarádi?
VANESKA To jsme... Zvykli jsme si na sebe, a on je tak krásně barevný!
KLAUDIE Ano, to je... Vlastně ani mop nepotřebuješ, když máš toho chlupáče!
VANESKA Ale to ne, mami, on je zavázaný v pytlíku!
KLAUDIE V pytlíku? Aby se na něj neprášilo?
VANESKA Ne, to ne...
DOKTOR MOPE Vsaď se, že vím, proč je v pytlíku!
VANESKA Ne, Zachare, to bys neuhodl... Ale učení nám spolu dobře půjde, nemyslíš?
DOKTOR MOPE Ovšem, pokud postačím vašim nárokům, slečno Krachnerová! Moje intelektuální výkonnost poslední dobou znatelně poklesla...
VANESKA To nevdá, mně to bude stačit!
KLAUDIE Ach, Zachare, s tebou je všechno najednou veselejší!
DOKTOR MOPE Ano? To jsem rád! I mně, abych přiznal barvu, je lépe než před hodinou!
KLAUDIE Nám všem je teď veseleji, nemám pravdu, miláčku?
VANESKA Ano, maminko, všechno je veselé, jen když nemusím do školy!

PŘESTÁVKA

Jsme ve foyeru. Bufet. Lidé postávají u stolků nebo ve volném prostoru se sklenicemi džusu, červeného vína a šálky kávy. Bílé nepije nikdo. Přichází herec, postaví se doprostřed bufetu a požádá o klid. Lidé se rozestupují a pozvolna utichají.

CHLAPEČEK Mami, kup mi limonádu...
MAMINKA Teď neruš, bude recitace!
CHLAPEČEK Já to vypiju až potom!
MAMINKA Ne, čural bys.
HEREC *recituje Baladu o smějících se bestích.*

BALADA O SMĚJÍCÍCH SE BESTÍCH

Čech je nemyslíci bestie
která se směje arbitrárně
Čech je morózní bytost
jejímž vyznáním jsou
astrologie a numerologie

PÁN U BUFETU Ještě dvojku bílého!
CHLAPEČEK A ten pán může?
MAMINKA Co je mi do pána?
CHLAPEČEK Bude čurat!
HEREC *pokračuje v recitaci.*

Čech se tiskne ke skalám
a objímá stromy
Čech je čítanka svinstev
To všechno v důsledku Bílé Hory

PÁN U BUFETU Moje barva červená a bílá, chápete... Ale proč do toho plete Bílou horu?
HEREC *pokračuje.*

Neříkám že to bylo bez bolesti
ale je to blbé

JINÝ PÁN *nahlas.* Na Bílý Hoře tekla česká krev a blbej ses akorát ty sám!
HEREC *se nenechá rušit.*

Je to k neunesení
být Němec
Hitler a tak vždyť víte

STARÝ MUŽ Tak tohle bych podepsal! Ať žije Beneš!
HEREC *se stupňující se naléhavostí.*

Kdo že jsem? Jsem bestie
co se směje arbitrárně
a ke všemu se jí to zalíbilo

DÁMA V TLESKAJÍCÍM OBECENSTVU Bravo, mistře, bravo!
JINÁ DÁMA VEDLE NÍ *šátrajíc v kabelce.* Ale nadávat nám nemusel...

*Obecenstvo se rozchází. Někteří si berou kabáty a odcházejí. Jeden pán si před
východem odplivne. Je slyšet zvonění. Konec přestávky.*